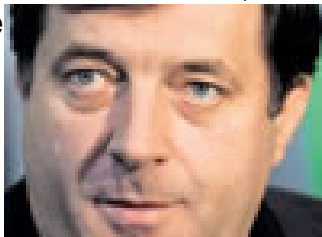

(Политика, 28.11.2010)

Лиде

р Савеза независних социјалдемократа и у претходне четири и по године премијер Републике Српске Милорад Додик од 15. новембра је председник Републике Српске. На општим изборима, одржаним 3. октобра, Додик је добио 319.618 или 50,52 одсто гласова бирача. Пре Додика функцију председника РС обављали су др Радован Караџић, Биљана Плавшић, Никола Поплашен, Мирко Шаровић, Драган Чавић, Милан Јелић и Рајко Кузмановић. Нова функција била је повод да са председником Додиком за „Политику” отворено разговарамо о актуелним политичким и економским темама.

Први пут су у РС највећа владајућа и опозициона партија – СНСД и СДС – направили платформу о усаглашеном политичком деловању у заједничким органима БиХ. Шта вас је мотивисало да повучете овај потез?

Мислим да је овај потез био изненађење само за неупућене у политичке прилике у Босни и Херцеговини. Ми смо и у претходном периоду са СДС-ом имали готово јединствен наступ у Сарајеву, и без потписане платформе, на свим важним питањима за РС. Потписујући платформу ми смо и пред јавношћу Републике Српске, и пред својим партнерима у Федерацији, први пут формализовали заједничке ставове, пре свега мотивисани потребом да РС буде представљена једним гласом на нивоу БиХ, да афирмишемо политику РС, а не да се политика креира у Сарајеву, а онда спушта на ниво РС. Само решења која се унапред договоре у Бањалуци могу бити предмет разговора у Сарајеву. Од сада ће у заједничким органима БиХ Република Српска имати јединствен глас. У Сарајево идемо као страна, како је дефинисано и Дејтонским споразумом.

Само решења која се унапред договоре у Бањалуци могу бити предмет разговора у Сарајеву. Од сада ће у заједничким органима БиХ Република Српска имати јединствен глас.

Чак је и америчка државна секретарка Хилари Клинтон казала да бригу о БиХ и

њеном унутрашњем уређењу треба да преузму домаћи политичари. Да ли је могућ договор унутар БиХ и под којим условима?

Мислим да тзв. међународна заједница све више схвата да се у БиХ силом и наметањем не постижу ни одржива, ни добра решења. На том фону је и недавна изјава госпође Клинтон. Лично бих волео да су до тог сазнања дошли раније, што би БиХ извело из стања полупротектората. Од институције предвиђене Анексом 10 Дејтонског мировног споразума, која се зове високи представник, који је био задужен да надгледа провођење споразума, дошли смо у ситуацију да и они његова канцеларија, позната као ОХР, самовољно, противзаконито и бестидно мења међународни споразум. Од нечега што је требало да буде део решења, високи представник, иза кога стоји велики број најмоћнијих држава света, постао је извор готово свих проблема у БиХ. Својим деловањем је практично уништио дијалог домаћих политичара и онемогућио постизање унутрашњег консензуса. Све док било која од етничких група у БиХ буде у њему видела адвоката и све док неки буду мислили да ће високи представник наметањем закона испуњавати њихове политичке жеље и захтеве, БиХ ће стајати у месту. А свако стајање у месту је у ствари назадовање. Услов за договор је врло једноставан. Да за сто седну они који су добили мандат народа који их је бирао. А не међународни посредници или изасланици, са унапред припремљеним решењима, која су писана изван БиХ, и која по правилу одражавају жеље само једне, бошњачке стране у БиХ. Евентуалне наметнуте законе од високог представника ми одбацујемо и не прихватамо. То смо већ учинили са Инцковим „законом“, о струји за Брчко.

Споразум између ХДЗ-а БиХ и ХДЗ-а БиХ 1990. био је очекиван. Да ли је за Вас изненађење најава коалиције Социјалдемократске партије БиХ и Странке демократске акције?

Поновни избор Жељка Комшића за хрватског члана Председништва гласовима Бошњака код Хрвата у БиХ је само продубио већ постојећу фрустрацију. Тако да је споразум два ХДЗ-а у БиХ за мене био потпуно очекиван. Груписање и на бошњачкој политичкој сцени такође је било очекивано. Имајући у виду односе између бошњачких странака, или прецизније односе лидера тих странака, коалиција СДП и СДА није неочекивана. У ствари, стварање тзв. три национална блока само одражава ситуацију у БиХ.

Да није било одлука високих представника којима је, супротно међународном праву, и мимо воље Републике Српске, мењан Дејтонски споразум, верујем да би број оних који подржавају сецесију РС од БиХ био знатно мањи.

Све досадашње коалиције у заједничким органима БиХ биле су математичке. Има ли изгледа да се направи програмска коалиција?

Тешко је и замислити ситуацију у којој би БиХ, дубоко подељена у сваком смислу, окупила потребан број странака у тзв. програмску коалицију, онако како је замишљају у Сарајеву, и како је замишља међународна заједница. Ми у Сарајево једноставно идемо да преуземо оно што нам припада, и да учинимо све на јачању Републике Српске. Ако имате бошњачке политичке партије које теже ка централизацији и унитаризацији земље, с једне стране, и рецимо српске које се залажу за децентрализовану државну заједницу, са аутономијом коју РС има по Дејтонском мировном споразуму, који би то програм могао само представнике ова два народа окупити у тзв. програмску коалицију. Када томе додате и представнике трећег народа, који је поприлично исфрустриран својим положајем у Федерацији БиХ, онда ваше питање задире у домен готово немогућег. Зато сматрам да би на заједничком нивоу требало да договоримо и спроведемо оно што није спорно ни за један од три конститутивна народа.

Да ли би привредно јачање и подизање животног стандарда грађана допринело политичкој стабилизацији БиХ?

БиХ није политички нестабилна држава. Она има све институције које су потребне једној држави да функционише. То је државна заједница у којој процес доношења одлука можда иде нешто спорије него у неким другим државама, али тај процес доношења одлука одржава БиХ. Свакако да је јачање привреде и подизање животног стандарда један од најважнијих приоритета у РС, а верујем и у другом делу БиХ. Међутим, нисам сигуран да би и са стандардом најразвијенијих држава Европске уније БиХ успела да брзо и лако реши нека од важних политичких питања.

Све док било која од етничких група у БиХ буде у њему видела адвоката и све док неки буду мислили да ће високи представник наметањем закона испуњавати њихове политичке жеље и захтеве, БиХ ће стајати у месту.

Недавно је обелоданено истраживање Галуповог института према којем 88 одсто грађана РС подржава њену сецесију од БиХ.

Да није било одлука високих представника којима је, супротно међународном праву, и мимо воље Републике Српске, мењан Дејтонски споразум, верујем да би број оних који подржавају сецесију РС од БиХ био знатно мањи. Република Српска није незадовољна изворним Дејтонским споразумом и надлежностима које је тим споразумом добила. Резултате овог истраживања разумем као незадовољство грађана РС сталним инсистирањем на ревизији Дејтонског споразума. Резултати тог истраживања се могу протумачити и као одговор српског народа на све чешће притиске за изменом Устава БиХ, односно позиције РС коју је добила Дејтонским споразумом. Не постоји ниједна аутономија у свету која је сама себе укинула или развластала. Зашто би на то пристала Република Српска, под фирмом стварања тобоже функционалније државе БиХ, која наводно само централизована и унитарна може ући у ЕУ и коју једино желе муслимани Бошњаци, док такву БиХ одбијају Срби и Хрвати. Када би се остварили циљеви за унитаризацијом, онда би таква БиХ лако склизнула у исламску државу, коју је у својој „Исламској декларацији“ најавио и промовисао Алија Изетбеговић. Тешко је сада негирати да је његов син Бакир Изетбеговић није прочитао и не чува то породично благо, које је као завет преузео од оца. Уосталом, недавно је изјавио да је његова политика политика његовог оца, дакле спровођење „Исламске декларације“, која несумњиво стоји на централном месту његовог стола.

Први заменик високог представника амерички дипломата Родерик Мур недавно је изјавио да је импресиониран лидерима РС. Његов претходник Рафи Грегоријан је био Ваш најжешћи критичар. Да ли Мурова изјава значи промену става америчке администрације према Вашој политици?

Рафи Грегоријан овде није био службеник Стејт департмента, као што то није ни Родерик Мур. Тако да се изјаве и деловање и једног и другог не могу ставити у контекст америчке спољне политике. Рафи Грегоријан није био мој најжешћи критичар. Он је био највећа штеточина по БиХ и све њене грађане, али и на изванредан начин срамота за једну такву велику и демократску државу из које је дошао овде. Господин Родерик Мур у свом наступу, за разлику од свог претходника, показује жељу за проналажењем решења и жељу за постизањем договора. Очекујем да ће се наша сарадња одвијати у правцу тражења решења, а не стварања беспотребних проблема. Али немојте заборавити да је он први заменик високог представника, институције која је овде изгубила сваки кредибилитет.

БиХ није политички нестабилна држава. Она има све институције које су потребне једној држави да функционише. То је државна заједница у којој процес доношења одлука

Нема аутономије у свету која би сама себе укинула

Пише: Милорад Додик
недеља, 28 новембар 2010 06:07

можда иде нешто спорије него у неким другим државама, али тај процес доношења одлука одржава БиХ.

Ви сте казали да свака жртва заслужује поштовање, а сваки злочинац осуду. Има ли изгледа да бошњачки и хрватски политичари у БиХ прихвате овакав став?

Да би се дошло до помирења неопходно је доћи до истине. Када се утврди истина, лишена политизације, логичан след ствари налаже суђење свима који су у протеклом грађанском рату починили ратне злочине. Извињења и жаљења су акти добре воље, и свакако да су добродошла на свим странама. Ја ипак дајем предност судским процесима у којима ће свако, без обзира ком народу припадао, морати да одговара за своја дела, која не застаревају. То је једини начин да потомци жртава добију какву такву сатисфакцију, жртве пијетет, а злочин заслужену осуду. Мислим да се последњих година о томе много говорило, а мало конкретно радило. Када то кажем мислим првенствено на злочине почињене над српским народом у БиХ, чиме не желим да амнестирам ниједног појединца који је кријући се иза српског народа починио злочине. Када ће и да ли ће и код других у БиХ сазрети свест о потреби осуде сваког злочина, и инсистирања на суђењима свима који су их починили, то је питање за друга два народа, или њихове представнике. Верујем да на то нећемо дуго чекати, и да ћемо у будућности слушати мање приче, а гледати конкретна суђења, конкретним злочинцима за злочине које су починили.

Како, са регионалног аспекта, оцењујете политичко деловање председника Србије Бориса Тадића и Хрватске Иве Јосиповића?

Оба председника у регион су донели нови оптимизам и нову наду. Добри односи Србије и Хрватске су предуслов стабилности целог региона, па и БиХ. За нас мир и стабилност немају алтернативу. У том смислу ми само можемо да поздравимо и подржимо и председника Тадића и председника Јосиповића, и све напоре које чине да се односи у региону нормализују.

Не постоји ниједна аутономија у свету која је сама себе укинула или развластала. Зашто би на то пристала Република Српска, под фирмом стварања тобоже функционалније државе БиХ, која наводно само централизована и унитарна може ући у ЕУ и коју једино желе муслимани Бошњаци, док такву БиХ одбијају Срби и Хрвати.

Најавили сте да ће ова година бити година реалне економије. Шта је РС неопходно да би се њена економија опоравила и постала један од кључних ослонаца њеног опстанка и које су то гране у којима видите шансу РС?

Од економских потенцијала и шанси за наш свеукупан привредни развој издвојио бих сектор пољопривреде и енергетике. То је простор на који највише рачунамо у годинама које су пред нама, не искључујући наравно и развој у другим областима. Много пројеката, посебно инфраструктурних, започела је влада на чијем сам челу доскора био. Очекујем да се сви пројекти приведу крају и покрену нови. У плану је и реиндустријализација, која ће наравно лакше ићи уколико привучемо стране улагаче, које очекујемо, јер имамо најповољније пореске стопе у региону, а и велики број наших прописа прилагодили смо европским.

Сарајевски редитељ Данис Тановић и оснивач Наше странке назвао Вас је фашистом и идиотом. Такође рекао је да то што народ масовно гласа за вас и СНСД захтева дубоко психолошко истраживање и образложио да је његов утисак да народ не пристаје да отвори очи и схвати шта се догађа. Какав је Ваш коментар на ову изјаву?

Ко је уопште Данис Тановић?! Знам да је водио неку минорну политичку странку која је доживела изборни пораз и која се сада распада. Кажу и да је режисер? Али, верујте ми, само је један велемајстор режије кога искључиво ценим. То је Емир Кустурица. На такве као што је Тановић не губим време. Он је добио политички мотивисане награде.

(Разговор водио **Боро Марић**)